

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre. . . 6 korona.
 1907. évi 1220. évi 4. évi.

HELYELEMNIK HÉTENKENT EGYSZER

szombati és minden időrvény-
 natósági bizottsági közgyűlést
 követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYVATAL

Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDESI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Gyorsaság és közvetlenség a köz- igazgatásban.

Ira: Dr. Hollósy István.

A közigazgatásnak feltétlenül legszebb feladatai közé tartozik az, hogy eljárása minél gyorsabb legyen. Ám ha közvetlen megfigyelője valaki a való életnek s ha a tisztviselők foglalkoznak a néppel, annak ezer bajait, sérelmeit meglátják, néma panaszait meghallják: akkor sok esetben megelőzik a közigazgatási eljárás utján való közbelépést. Tehát eszményi tökéletességben valósíthatja meg az ilyen tisztviselői kar a közigazgatás feladatait.

Ha valahol áll annak a példabeszédnek igazsága, hogy a példák vonzanak: úgy ebben a kérdésben tényleg a tapasztalat mutatja, hogy a városok polgármestereitől és rendőrkapitányaitól veszik az alattuk működő tisztviselők is működésük irányát. És ha különösen a polgármesterekben olyan egyén ül, aki nem tűr halasztást, ha jogvédelemért folyamodik valaki hozzá, hanem önzetlenül, gyorsan és fáradhatatlanul igyekszik hivatásának — nem csupán aktáinak — eleget tenni, akkor az egész tisztviselői kar vele fog lépést tartani. Kétségtelen, hogy az ilyen város közigazgatása egy holt gépezet helyett életteljes szervezett, rendkívül üdvös eszköze az előhaladásnak, a közbizonyosságának, a kulturának.

Azonban jaj annak a városnak, amelyben az ellenkező szellem kap lábra és hallani sem akar az illető hivatalfőnök arról, hogy az akták gépies és kényelmes elintézésén kívül egyéb feladatai is vannak a magyar, hazafias tisztviselői karnak, főleg most, mikor ma-holnap kiveszik kezünkől a vezetőserepet a rohamosan szaporodó szocialista-szervezetek.

Ideje tehát, ha azt akarjuk, hogy a való élet igényeinek megfelelően a magyar tisztviselői kar s ne maradjon magokat túlélt teoriák háta mögött, ideje, mondom, hogy a magyar városok közigazgatása minél nagyobb arányokban érvényesítse a modern szellem követelményeit, hogy t. i. minél gyorsabb menetű legyen és minél közvetlenebb érintkezésbe, folytonos kontaktusba lépjen a társadalommal, amely ma már nagy tényező az államiéletben.

Azért hangsúlyoztam a városok közigazgatását, mert itt van a legszebb tér egész művészetét emelni, legmagasabb tökéletességre vinni a közigazgatást s főleg annak modern elveit, a gyorsaságot és közvetlenséget.

Mert bizony nem bosszorkányság e két elv megvalósítása, csak egy kis érzék és akarat, vagyis szív kell hozzá. Ámde minden teoriánál többet megmagyaráz egy jó példa, tehát elősorolok néhányat.

Például a gyorsaságra nézve a hírlapírás már tökéletességében mestere lehet a bürokráciának. A nagy lapok

szerkesztősejnéinél nem az a szokás, hogy amint valaki panaszt tesz valamelyes közügyben, ott azonnal a helyszínére sietnek és azonnal munkához látnak. A magyar közigazgatás beelégzik a papirosgyaszattal. Itt csak leírják a panaszt és aztán hetek, hónapok mulva kerit a referens időt arra, hogy kiszálljon a helyszínére. Például valaki neki hajt egy szegény ember terhes kocsijának, azt összetöri és a kocsis rudja a lovat is felnyársalja. A panaszos felmegy a rendőrkapitánysághoz, ott azonban csak jegyzőkönyvbe veszik panaszát és mire tárgyalásra kerül a sor, sem a lovakra nem emlékszik senki, sem a tényre. Holott, ha azonnal a helyszínén teremne az ügyeletes tiszt, ott nyomban elintézhethető az ügyet, mikor még együtt vannak a tanúk is.

Vagy az egyik szomszéd a másik udvarára eresztí az esővizet, úgy hogy az annak házába is befolyik. Panaszra jön a megriadt ember — azonban ahelyett, hogy rögtön kocsiába ülne a rendőrtisztviselő, csak felveszi a jegyzőkönyvet. Aztán pár hét mulva tartja meg a helyszíni szemlélt, mikor már nyoma sincs az esőnek.

Egy ízben panaszt tett nálam egyik háztulajdonos, hogy a szomszédja sohasem takarítja el a járdáról a havat.

En a rendőrkapitánynak kiadtam a rendeletet, hogy azonnal intézkedjék, miszerint a járdák tisztántartására szigorúan felügyeljen és különösen az illető panaszos ügyében eljárjon.

Azt hittem, hogy rendeletnek azonnal eleget tettek: Nem is gondoltam többet a dologgal.

Egyszer csak július hóban kapom a jelentést, hogy a rendeletnek nem lehetett eleget tenni, mert a hó már elolvadt.

Ez a klasszikus példa aztán rávitt arra a meggyőződésre, hogy a hivatalfőnöknek kiadtam magának kell meglátni és ellenőrizni, mert ha mindent másra biz, annyi, mintha papiros-közigazgatást csinálna.

En tehát úgy tettem ezután, hogy mikor én helyettesítettem a polgármestert szabadsága idején, ha valaki panaszt tett nálam és gyors elintézésre volt szükség, azonnal kocsiába ültem és a helyszínére siettem. Elég volt megjelennem a felek legtöbbszörre azonnal elintézték az ügyet minden papiros és tinta nélkül.

De a rendőrség működését is magam ellenőriztem. Reggelként a város egy-egy részét bebecsikáztam, hogy mindent meglássak saját szememmel, ami a közrend-szabta ütközik s előszóval intézkedhessek, hogy a szabálytalanságokat megszüntessék.

Másnap aztán újra elmentem ezekre a helyekre és sokszor a legnagyobb örömmel láttam, hogy mily szives készséggel teljesítették rendeleteimet, amelyeket előszóval

közvetlen tapasztalatom alapján, maguknak az illetőknek adtam.

Sok helyütt meg is mondták, hogy ha én élőszóval, barát ságosan utasítom őket bármilyen nehéz feladat teljesítésére: ők szívesen veszik azokat, de ha egy rendőr által közbesített végzés parancsolja nekik ezt vagy amazt, inkább ügyvédhez szaladnak és megfélebbezik azt, de még sem teljesítik.

Természetes, hogy ilyen módon meglehetősen költségekbe került nekem ez a sok kiszállás, de részem tellett benne, hogyha bárki fordult hozzám, gyorsan intézkedtem, megkímélve kartársaimat a papiros-akták felhalmozódásától. Így tehát magam ellenőriztem közvetlen meggyőződés, látás, észrevévés által azt, hogy a rengeteg sok törvény, szabályrendelet és utasítás közül legalább a legfontosabbak végre vannak-e hajtva? s a mulasztások nem okoznak-e hátrányokat a közönségnek?

Bizony kár, hogy kevesen tudják, miszerint az elemi iskoláknál mennyi sok üdösvet eredményeznek az elemi szemlék! A piacrendészet mizériáiról nem is szólok, amelyeknél az élelátás, közvetlen tapasztalás és gyors eljárás maga a dolog természete diktálja.

Ha a törvényhozás majd hozzájárulna ahhoz az eszméhez, hogy a magyar városi közigazgatás mintaszerű lehessen a gyors eljárás és közvetlenség folytán: nagyon idején való lesz akkor a felvetett kérdéssel foglalkozni, hogy a magyar közigazgatás ne legyen csak papiros-közigazgatás.

Szél Kálmán belügyminisztersége idejében megtette a kezdeményezést az egyszerűsítés elvének kimondásával, de mert az első lépésnél megállott, nem sokat segített a bürokratizmuson. Így pl. kiadta a járási főszolgabírnaknak a zsebkönyveket azzal az üdvs intéccióval, hogy a közvetlenség elve alkalmazását nyer s a főszolgabírnak járásaik közégséit minden hónapban egyszer felkeresvén ott szemügyre veszik majd a felülőbb hiányokat és azokon rendeleti uton azonnal segítenek.

Az eszme azonban halva született, mert ennek egy kimerítő körrendeletben kellett volna minden részletét körvonalozni és felderíteni.

Ezt óhajtanom én a városokról alkotandó törvényben részletesen kidolgozva látni.

A fővárosi tisztviselők fizetésrendezése.

A főváros közigazgatási személyzete legsúlyabbul fizetett hivatalnokai testület. Évek óta hángoztatják a fővárosi alkalmazottak fizetésrendezésének a szükségességét, a közgyűlés mindenkor elismerte a fizetésrendezés jogosságát, de mikor arra került volna a sor, hogy azt megcsinálják, mindig akadott valami más ok, amely ezt a nagyfontosságú és sok száz családnak letkérdését elhalasztotta. Rosszul fizetett tisztviselőkkel nem lehet jó közigazgatást csinálni, már pedig az ország fővárosának férdeke az, hogy jó közigazgatás legyen. A drágaság a fővárosban oly mérvet öltött, hogy mindenütt megindult a fizetésrendezés iránti mozgalom és elkerülhetelenné tette a székesfővárosi alkalmazottak fizetésrendezését is. Ez a kérdés inditványok és interpellációk alakjában került a közgyűlés elé, amely utasította a tanácsot, hogy a kérdés helyes megoldására alkalmas javaslatot terjesszen a közgyűlés elé. Bárczy István dr. polgármester ebben a tárgyban nyomban szűkebbkörű értekezletre hívta össze a szakelődöket, akikkel a kérdést tüzetesen megvitatta, majd pedig megbizta Rényei Dező

tanácsnokot, hogy a fizetési szabályzat reviziójára vonatkozólag javaslatot készítsen. Rényi tanácsnok az új fizetési szabályzat tervezetével elkészült és azt most terjesztette be a tanácsosh. Mielőtt a tervezet ösmertetésére áttérnénk, szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy mi kezdettől fogva azon az állásponton voltunk, hogy a fővárosi alkalmazottaknak fizetésrendezés, illetve javítás kell és a nemrég kiutalt alalmazsaszteri drágasági segély sem a fővárososh, sem pedig egy önrzetes tisztviselői testülethez nem méltó.

Reméljük, hogy az új fizetésrendezési tervezet mielőbb életbe lép, természetesen olyformán, hogy a tisztviselői kar minden rétege kielégítést nyerjen.

Az új fizetésrendezési tervezetet, amelyet Rényi Dező tanácsnok kiváló szakértelemmel és lelkiismeretességgel elkészített, a következőkben ösmertjük.

A munkát két részből áll t. i. az általános és különös indokollással ellátott fizetési szabályzattól és a tanácsosh intézett előterjesztésből.

A 27 §-ból álló fizetési szabályzat mindenekelőtt kimondja, hogy a székesfőváros törvényhatóságánál alkalmazott közigazgatási tisztí személyzet kilenc fizetési osztályba sorozatik.

Az I. fizetési osztályba tartozik a polgármester, a II. fizetési osztályba, mely két fizetési fokozatra oszlik, tartozik a két alpolgármester és az árvaszéki elnök, a 3-3 fizetési fokozatra oszló III—IX. fizetési osztályokba pedig tartoznak törvényhatósági tisztí személyzetének többi tagjai, akiknek a besorozását a szakaszhoz mellékelt kimutatás tünteti föl.

A következő szakaszban ki van mondva, hogy a fizetési osztályokba sorozott tisztí személyzetnek minő fizetésre és lakáspénzre van igénye és hogy egyéb mellékjárandóságok csak a közgyűlés állapithat meg külön határozattal.

Az illetményeket feltüntető kimutatás szerint a legkisebb illetmény 1600 K fizetésben és 700 K lakáspénzben van tervezve, a legnagyobb illetmény, vagyis a polgármesteri pedig 20,000 K fizetésben és 4000 K lakáspénzben változatlanul marad. Az egyes fizetési osztályok illetményei a következők:

I. fizetési osztály	20,000—4000
II. fizetési osztály 1. fokozat	12,000—3600
II. fizetési osztály 2. fokozat	10,000—3000
III. fizetési osztály 1. fokozat	9000—2400
III. fizetési osztály 2. fokozat	8400—2400
III. fizetési osztály 3. fokozat	7800—2400
IV. fizetési osztály 1. fokozat	7000—2000
IV. fizetési osztály 2. fokozat	6600—2000
IV. fizetési osztály 3. fokozat	6200—2000
V. fizetési osztály 1. fokozat	5600—1600
V. fizetési osztály 2. fokozat	5200—1600
V. fizetési osztály 3. fokozat	4800—1600
VI. fizetési osztály 1. fokozat	4400—1200
VI. fizetési osztály 2. fokozat	4000—1200
VI. fizetési osztály 3. fokozat	3600—1200
VII. fizetési osztály 1. fokozat	3200—1000
VII. fizetési osztály 2. fokozat	3000—1000
VII. fizetési osztály 3. fokozat	2800—1000
VIII. fizetési osztály 1. fokozat	2600—800
VIII. fizetési osztály 2. fokozat	2400—800
VIII. fizetési osztály 3. fokozat	2200—800
IX. fizetési osztály 1. fokozat	2000—700
IX. fizetési osztály 2. fokozat	1800—700
IX. fizetési osztály 3. fokozat	1600—700

Az egyes állások a fizetési osztályokba a következőleg vannak besorozva: az I. osztályba tartozik a polgármester; II. osztályba az alpolgármester és az árvászkéi elnök; III. osztályba az I. osztály tanácsnok és I. osztály kerületi előjáró, I. osztály főjegyző, árvászkéi alelnök, főügyész, középítési igazgató, főszámvévo. I. osztály statisztikai hivatali és könyvtári igazgató, a tiszti főorvos és I. osztály tiszti főorvos helyettes. A IV. fizetési osztályba: a II. osztály tanácsnok és II. osztály kerületi előjáró, II. osztály főjegyző, árvászkéi elnök, I. osztály ügyész, műszaki tanácsos, alszámvévo, pénztári igazgató, II. oszt. statisztikai hivatali és könyvtári igazgató, II. oszt. tiszti főorvoshelyettes, I. osztály tiszti orvos, vegyészeti intézeti igazgató, a balparti kórházak igazgatója. Az V. osztályba: I. osztály tanácsjegyző és I. oszt. árvászkéi jegyző, főlevéltáros, II. osztály ügyész, főmérnök, főszámtanácsos, pénztári aligazgató, statisztikai hivatali aligazgató, erdőmester, közvágóhídi igazgató, vásárcsarnoki igazgató, II. osztály tiszti orvos, I. osztály fertőtlenítő intézeti igazgató, jobbparti kórházak igazgatója, a tüzoltó főparancsnok. A VI. fizetési osztályba: II. osztály tanácsjegyző, II. osztály árvászkéi jegyző, polgármesteri titkár, katonaugyosztályi főtiszt, allelvéltáros, segédhivatali igazgató, I. osztály alügyész, I. osztály mérnök, kertészeti igazgató, számtanácsos, I. osztály pénztári főtiszt, statisztikai hivatali főtiszt, könyvtári főtiszt, gazda, I. osztály erdőtiszt, I. osztály közvágóhídi főtiszt, I. osztály vásárcsarnoki főtiszt, vásár-igazgató, közvágóhídi állatorvos, vásárcsarnoki főállatorvos, II. osztály fertőtlenítő intézeti igazgató, kerületi főállatorvos, kerületi fővásárfelügyelő, fővegyszer, fürdőigazgató, köztisztasági főnök, I. osztály kórházi főtiszt, tüzoltó főtiszt. A VII. osztályba: I. osztály fogalmazó, II. osztály katonaugyosztályi főtiszt, irodavezető, II. osztály alügyész, II. osztály mérnök, számvizsgáló, II. pénztári főtiszt, I. osztály pénztári tiszt, II. o. gazda, II. osztály erdőtiszt, II. o. közvágóhídi főtiszt, II. osztály vásárcsarnoki főtiszt, I. oszt. közvágóhídi állatorvos, vásárcsarnoki állatorvos, állategészségügyi telep főnöke, I. oszt. ker. állatorvos, I. oszt. kerületi vásárfelügyelő, vegyész, fertőtlenítő főtiszt, II. oszt. kórházi főtiszt, kórházi főorvos, I. oszt. kerületi orvos, balparti temetőigazgató, Erzsébet szegényházi tiszt, I. oszt. Erzsébet szegényházi főorvos, I. osztály tüzoltófőtiszt. A VIII. osztályba: II. osztály fogalmazó, I. osztály katonaugyosztályi tiszt, I. osztály kezelőtiszt, III. osztály alügyész, III. osztály mérnök, I. osztályu kertész, I. osztályu számtiszt, I. osztályu pénztári tiszt, II. osztályu könyvtári tiszt, I. osztályu közvágóhídi tiszt, I. osztályu vásárcsarnoki tiszt, II. osztályu közvágóhídi állatorvos, közvágóhídi gépész, I. oszt. vásárcsarnoki gépész, I. osztályu fertőtlenítő tiszt, II. oszt. kerületi állatorvos, II. oszt. kerületi vásárfelügyelő, II. osztályu kerületi orvos, I. osztályu köztisztasági tiszt, I. osztályu kórházi tiszt, jobbparti temetőigazgató, II. osztályu Erzsébet szegényházi főorvos, II. osztályu tüzoltó tiszt. A IX. osztályba: III. osztályu fogalmazó, II. osztályu katonaugyosztályi tiszt, II. osztályu kezelőtiszt, II. osztályu kertész, II. osztályu számtiszt, II. osztályu pénztári tiszt, fogyasztási adótiszt, adóvégrehajtó, II. osztályu közvágóhídi tiszt, II. osztályu vásárcsarnoki tiszt, II. osztályu vásárcsarnoki gépész, II. osztályu fertőtlenítő tiszt, II. osztályu köztisztasági tiszt, II. osztályu kórházi tiszt.

A szabályzat a székesfőváros tiszti személyzetére nézve az ugynevezett automatikus előlépési rendszert kívánja behozni, ami abban áll, hogy a VI—IX. fizetési osztályba

tartozók, az ugyanabban a fizetési osztályban eltöltött három-három, a II—V. fizetési osztályba tartozók pedig az ugyanabban a fizetési osztályban eltöltött négy-négy szolgálati év után, tekintet nélkül az üresedésekre, hivatalból lépnek elő.

Az egyik fizetési osztályból a másikba való előlépés azonban választás útján történik ezután is.

A választás az illető fizetési osztály legalsóbb fokozatába való sorozással történik.

A napidíjas minőségben, de a törvényszabta minősítés mellett eltöltött szolgálati idő az előmenetel szempontjából beszámít.

Az automatikus előlépés a fogylmi vizsgálat tartama alatt szünetel.

A teljes nyugdíj összegére jogosító szolgálat idő betöltése után további előlépésnek helye nincs.

A szabályzat a helyettesítési pótlékokat, anyakönyvi pótlékokat eltörli, a próbaidőre való alkalmazást megszünteti.

A műszaki számvéveség, valamint a számvéveségnek végrehajtó osztálya a szabályzat szerint megszűnik és az előbbi a mérnöki hivatalba, az utóbbi pedig a számvéveség kezelési osztályába beolvasszatik. A szabályzat értelmében megszűnnek a következő állások: közvágóhídi vezető állatorvosi helyettes, közvágóhídi műszaki felügyelő, segédhivatali aligazgató, számvéveségi végrehajtó osztályi főnök, segédfogalmazó, segédmérnök, számvéveségi végrehajtó osztályi főnöki segéd, számszegéd, zsbárus tőzsdecarnoki felügyelő, Erzsébet-szegényházi ellenőr, köztemetői igazgatói segéd, utmester, utfelügyelő, köfelügyelő, számvéveségi végrehajtó, városközi gondnok, gazdasági hivatali asszisztens, gazdasági hivatali raktárnok, külteki fogyasztási adóellenőr, irodasegéd, tüzoltósági raktári kezelőtiszt, kezelőgyakornok, kórházi irodasegéd, mérnökgyakornok, kórházi kezelőgyakornok, közvágóhídi kezelőgyakornok pénztári gyakornok, adópénztári gyakornok, adóügyi raktárnok. Ezeknek az állásoknak a helyébe a közvágóhídi állatorvosi, fogalmazói, mérnöki, irodavezetői, számvizsgálói és számtiszti, kórházi tiszti, kezelőtiszti és pénztári tiszti állások lépnek.

Ezenkívül 61 tiszti állás nyer újabb és szabatosabb elnevezést.

Uj rangfokozatu állásként szerepel a polgármesteri titkári és alügyézi állás.

A meglévő tiszti állások létszámában a javaslat szerint szervezzük: 1 árvászkéi főnök, 1 árvászkéi jegyző, 10 főmérnök, 31 mérnök, 5 fogalmazó, 1 alszámvévo, 2 főszámtanácsos, 2 katonaugyosztályi, 2 pénztári, 1 irodavezető, 1 számtanácsos, 17 számvizsgáló, 28 számtiszti és 25 kezelőtiszti állás, ellenben megszűnik 339 különféle rangfokozatu, rendszeres és napidíjas állás, amelyek ugyanannyi rendszeres állásokkal pótolatnak.

A szabályzat ezután megállapítja a konkrétális státusokat és kimondja, hogy a szabályzat életbe lépésekor mindenkit abba a fizetési fokba kell besorozni, amely fokkal egybekötött fizetés összege az illetőnek jelenlegi fizetését és korpótlékait együtvéve meghaladja.

Végül a szabályzat a korpótlékokra szerzett igények szempontjából foglal magában intézkedéseket.

Az általános indokolásban utalás történik a fix járandóságokra utalt osztályok sanaryu helyzetére, a lakberek folytonos emelkedésére, a katonatiszti lakáspénzeknek aránytalanul kedvezőbb voltára és arra a körülményre

hogy a székesfőváros nagyrészen nő és családok közigazgatási alkalmazottainak több mint a fele 1400 - 2000 korona fizetésből, kevés híján 80 százaléka pedig 1400 - 3000 K fizetésből) él.

Az indoklás ezután foglalkozik a személyzet-ápasztás kérdésével és konstatálja, hogy e téren mostani viszonyaink mellett számbavehető eredményt elérni lehetetlen; tüzetesen foglalkozik a mindinkább tért hódító automatik előlépés rendszerével, mely tisztességes megjelölést, családalapítást tesz lehetővé és redukálja az örökös igazmakkal járó választások esetét. Utal arra, hogy az eddigi korpótlérendszert értékét, ami a fizikusra nézve épp oly szükséges, mint az illetmények emelése, fennálljon.

Az indoklás ezek után részletesen kifejti annak szükségét, hogy a székesfőváros törvényhatóságának szervezett állások kautikus főmégoból azokat, amelyeknek fenntartása a változó viszonyok nem kívánják, el kell venni, ezenkívül pedig az egyforma hivatali és foglalkozási, de eddig elé bizonyos funkcióhoz lekötve volt hivatali rangfokozatokat összevonni és egyesíteni; lyképpen módát egyé annak, hogy mindenki egyen tulajdonságainak megfelelő munkakörben lehessen foglalkoztatni.

Ennek az utóbbi törekvésnek az eredménye az, hogy míg eddig a székesfőváros törvényhatóságánál 175 rangfokozatu hivatali állás volt, addig az új szabályzat szerint mindössze 93 rangfokozat lesz, tehát 82 hivatali rangfokozat megszüntetése vagy beolvastatása van tervezve.

Ami már most a kérdés pénzügyi megoldását illeti, a szabályzatot kísérő jelentés azt tervezi, hogy a fizetési szabályzatot ne külön és önállóan állapítsa meg a közgyűlés, hanem a személyzet összes nagyságú érdekeit érintő javaslatokat egymással kapcsolatba hozva intézzék el. Ezek a következők: a fővárosi alkalmazottak adósságainak rendezésére vonatkozó javaslat, a tisztai személyzet új nyugdíj-szabályzata, a napidíjak, utazási stb. szabályozásról szóló javaslatok és a tisztai és közoktatási személyzet fizetési szabályzatai.

Igy állítja fel a kérdést, a megoldás önként kínálkozik és abban állana, hogy a főváros adóssága meg a tisztai nyugdíj alapot és az alap 1,000,000 koronát kitevő vagyonának felezéséből, vagyis 3 és fél millió koronából alakítsa a fővárosi alkalmazottak javára egy kölcsön- és segítő alapot, amelyből mindenkéltől a keltő biztosítékok mellett az eladódott alkalmazottak ügye rendezendő.

A tisztai nyugdíjalap vagyonának 3 és fél millió koronát kitevő másik felezése külön alapként továbbra is fennmarad azzal a rendelkezéssel, hogy annak kamatjövédelmét kizárólag személyzeti kiadások fedezésére fordítsassanak.

Az új nyugdíjszabályzat értelmében a személyzet által fizetendő nyugdíjárulékok a községi alapot fogják illetni, vagyis ezek a járulékok, amelyeket eddig kőkészítettek ezután elkölthetőkké válnak, midáltal a községi alap több százszor koronára rugó évi jövedelemre tesz szert.

Igy mérlegelve az új fizetési szabályzatról származó terheket és a nyugdíjárulékokból, az egyes állások megszüntetéséből, a javaslat értelmében megszűnő pótlékok után stb. előálló jövedelmet, illetőleg megtakarításokat, a a javaslat arra az eredményre jut, hogy az összeg, amelyre a fővárosnak a közigazgatási tisztai és közigazgatási személyzet fizetésének új szabályozása belekerül az első három évben, vagyis 1907, 1908. és 1909. években évenként körülbelül 400,000 koronát, azontúl pedig 600,000 koronát tesz ki.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a közgyűlés legutóbb a fizetés 10, 15 százalékaiban álló drágasági pótlékok akart az alkalmazottaknak kitalvánozni, ami évenként legfeljebb is egymilliókötésszázezer korombá kerül volna és e mellett a bajt gyökeresen nem orvosolta volna; a javaslat szerinti megoldás, amely az eddigi rendszertelen és öletszerűen megállapított illetmény határozat helyett organikus szabályzatot kíván életbe léptetni és a mellett a személyzet más vitális érdekeit is kapcsolatosan kielégíteni óhajtja, ugy a főváros, mint az alkalmazottak érdekeiben levőnek tűnik fel.

Ezen tervet azért közöljük, hogy a mai késedelmeskedő szervezeti bizottságunk lássa miszerint a fizetés-rendezés még Budapesten is többé kerül, mint az ittről időre államháztartásba menő drágasági pótlékok. A főváros fizetés-rendezési tervé megeveztet minden anomáliát, igazságos alapon nyugszik és éppen azért a mai viszonyainkra alkalmas — nálunk is beilleszthető ezen tervet.

Lapunk már le volt zárva, mikor a szervező-bizottság pénteken délután a fizetés-rendezési tárgyalta. Az ülésen kevesen voltak jelen. A bizottság Vessey Imre főjegyzőt megbízta a fizetés-rendezési tervet elkészítésével, aki bizonyára oly munkát fog végezni, mely a tisztviselők igényeit kielégíti.

Az 1906. év krónikája.

Belpolitikai események

Január.

1. Ujév napján a politikai pártok vezéreim elmondott beszédek telve vannak az elmúlt év eseményeinek értékelésével és a jövőre való elszántással.

3. Kovács Gusztáv debreceni főispánna kinevezett fővárosi adófelügyelőt bevonná alkalmazni véreare vartak.

4. Fazekas Agost pestmegyei főjegyzőt a törvényesek a főispán elleni ellenszegülés miatt két óonapi fogságra ítélté.

A debreceni eset megvizsgálására Buda Dező fővárosi rendőrtámadosát küldték ki.

6. A budapesti ügyesség több napilapot elköltött.

9. Apponyi Albert gróf Nagybanján a válság ügyében fontos beszédet mondott.

Pest megye közgyűlését az ellenzék megakadályozta; a rendőrség erőszakosan szétoszlatta a bizottsági tagokat.

11. Fejérvary báró miniszterelnök újabb előterjesztést tett a királynak a helyzetről.

Andrássy Gyula gróf Pietreich lovag és Burján báró közös miniszterekkel tárgyalta a válság megoldásáról.

Berchtoldi Richárd gróf nagy botrányt kelt installálta főispánna.

14. Lankács László volt pénzügyminiszter közvetítőleg tárgyal a kormány és a vezérőrhizottság közt.

16. Szabó Mihály szegedi főispánt katonai karhatalommal iktatták be.

Az önként befizetett adók beszedgáltatását a főváros megadta.

19. A miskolci orsz. függetlenségi nagygyűlés napja Apponyi Albert gróf részvételével.

23. A fumei rezolúció ügyében Kossuth Ferenc elnöklete alatt értekezlet volt.

A párttartalekosok segélyezésére érdekében mozgolon indult.

Brezovay András miskolci főispánt erőszakosan békítetták.

26. Fejérvary Géza báró miniszterelnök a király előtt újabb siker nélküli tervet terjesztett elő.

A tőzsdén a kocsióci javaslatára vonatkozó királyi megjegyzés erősen ártólymáesést okozott.

26. Zemplén megyébe Szabó László miniszteri tanácsosi kormánybiztossá nevezték ki.

Aranyosmaróthon Sényi Kálmán főispán esküetele elől az összes bizottsági tagok tünnetelőg elta. oztak.

28. Andrássy Gyula gróf által a király üzenetet küldött a vezérőbízottságnak.

30. A vezérőbízottság a királynak engedékényt választ adott, Ugron Gábor e miatt kilépett.

Február.

1. A királyi tábla Fazekas Ágost pestmegyei főjegyző ügyében a törvényszék ítéletmegszüntetést rendelte el.

5. A király a vezérőbízottság választás elutasította és Andrássy Gyula gróf utján új üzenetet küldött.

Abau megyében az összes megyei választott tisztviselőik fel voltak függesztve.

8. Bánffy Dezső báró külön tervzetet kéántett a válság megoldásáról.

15. Kárfai László és Sélley Sándor belügyi min. tanácsosok államtitkárokka nevezték ki.

17. Nyiri Sándor volt honvédelmi minisztert a király királyi biztossá nevezte ki.

19. Az országgyűlést megnyitották Nyiri kir. biztos katonai karhatalommal az elnöki és a háznagyi irodát elfoglaltá.

Az úléson Ilakovezky István átelnök a Hazat összehívó királyi leiratot felolvastatta.

A Házelnöző kir. biztos leiratot és a királyi leiratot a Ház nem vette tudomásul és ezeknek posta útján való visszaküldését határozta el.

Közvetlen ezután Fabricius Gyozo honvédőzredes honvédelmre a Házba vonult s az elnöki emelvényen felolvasta a kir. biztos kinevezését és a Ház feloszlását tartalmazo két királyi leiratot. Valamennyi párt, ugyasintén a főrendek is tiltakoztak az erőszakos eljárás ellen s törvénytelenség nyilvánították a Ház erőszakos feloszlását.

20. Az újfáság tünnetelő mozgalmai miatt az egyetemi előadásokat bezárították.

A királyi Kuria az országgyűlés feloszlásátát érvényesnek mondta ki.

22. A bazilikában ünnepi misét mondtak az alkotmányért.

Rudnay Béla rendőrfőkapitányt a király Budapest és Pest vármegye kir. biztossává nevezte ki.

24. A horvát és salmat ellenzéki pártok kimondták a koalícióhoz való csatlakozásukat.

25. A lapok utcai elárulását a kormány betiltotta.

28. A kormány közölte az 1906 évi költségvetést, mely az 1904. évi alapon készült.

Március.

1. A koalíció manifesztumot intézet a nemzethez, melyben a további ellentállásra bizdít.

2. Pest megye tisztikara testületileg lemondott.

Bánffy Dezső br. kilépett a koalícióból és külön programot adott közre.

7. Kovacs Gusztáv főispán felmentésével Debrecenben Nagaydy Iván kir. biztossá neveztek ki.

8. Uj miniszterek: A lemondott Lukacs György kultuszminiszter helyébe Tost Gyszlát, pénzügyminiszterré Hegedős Ferencet és honvédelmi miniszterré Bihar Ferenc helyébe Papp Béla altábornagyot nevezte ki a király.

Hengelmüller László washingtoni nagykövet az amerikai közvéleményt a koalícióellenes hangulatra bírta rá.

15. A március 15. iki ünnepélyek fokozottabb mérvben folytak le. A rendőrség több helyen visszatetsző megváciatletet tanúsított.

17. A vezérő-bizottságot a kormány feloszlatta.

20. Achna Andrárs parasztpárt címen új politikai partot alakított.

28. Bécsben a királyi elnökök által a kormány az új választások ügyében tanácskozott.

Április.

4. Fejérváry Géza báró miniszterelnök a király megbízásából Kossuth Ferencel tárgyalást folytatott a válság dolgaiban.

Polónyi Géza a vezérőbízottság megbízásából Bécsbe utazott. Fejérváryhoz és másnap megkezdte a békétárgyalást, majd Bécsbe szolgáltja Kossuthot és Andrássyt.

Lányi Ernő felmentett igazságügyminiszter helyébe a király Geuss Gusztáv főjegyzét nevezte ki.

7. Károlyi György grófot a király fűmei kormányzóvá nevezte ki.

9. Az új nemzeti kormány megalakulása. Elnök és pénzügy: Wekerle Sándor, beiny: Andrássy Gyula gróf, kereskedelemügyi: Kossuth Ferenc, vallás- és közoktatásügyi: Apponyi Albert gróf, királyi személyi körüli miniszter: Zichy Aladár gróf, igazságügy: Polónyi Géza, földmivélség: Darányi Ignác, horvát miniszter: Jospovich Géza. A honvédelmi torca függőben hagyatott.

10. A volt Fejérváry kormány tagjai titkos tanácsosi címet kaptak.

A király az országgyűlés összehívásáról a kormányhoz leiratot küldött.

12. A volt szabadelvű part feloszlott.

12. Günther Antal igazságügyi államtitkárra való kinevezése.

13. Pestmegye tisztikara Fazekas Ágost alispánhelyettesei elfoglaltá hivatalát.

A képviselőválasztásokat április 30. és május 10-ike közti időre tűzték ki.

15. Honvédelmi miniszterré a király Jekeliáhusy Lajos altábornagyot nevezte ki.

21. Belügyi államtitkárra a király Hadik János grófot nevezte ki.

27. Gullner Gyula volt belügyi államtitkár főispáni beiktatás Pestmegye székházában.

29. Bolgar Ferencnek honvédelmi államtitkárra nevezte ki a király.

Május.

5. A horvátországi választások a koalíció teljes győzelemmel zárultak le.

6. Fazekas Ágost pestmegyei helyettesi alispán a budapesti törvényesek jogorvosa felmentette.

10. A választások utolsó napján az eredmény a következő: Függetlenség 242, alkotmánypárti 71, néppárti 32, újjászervezett szocialista 1.

15. A horvát tartományi gyűlés megnyitása.

16. Imbng Konrád kir. tábla tanácselnököt a király igazságügyi államtitkárra nevezte ki.

Ugron István varsói konzult az utcán bántalmazták. Az esetenek politikai háttér nem volt.

23. Az országgyűlés megnyitása a király által.

A főrendiház új elnökévé a király Dessewffy Aurél grófot nevezte ki.

25. Mezőssy Béla orsz. képviselőt a király földmivélségi államtitkárra nevezte ki.

27. A képviselőház elnökévé Justh Gyulát, alelnökévé Rakovszky Istvánt és Návay Lajost választotta.

A király Nákó Sándor grófot — a felmentett Károly György gróf helyébe — fűmei kormányzóvá nevezte ki.

30. Wekerle Sándor miniszterelnök a kormány programját előterjesztette a Házban.

Június.

2. A felválti biztosság elnökévé Széll Kálmánt választottak meg.

A nemzetiségek obstrukciós beszédeket tartanak a Házban.

9. A magyar delegáció előterkezte.

12. Bécsben a felbujított csáczek a magyar delegáció ellen botrányos tünnetést rendezett.

17. Deszy Zoltán orsz. képviselőt a király pénzügyi államtitkárnak nevezte ki.

Július.

1. Barabas Béla fővárosi mandátumát az összejelhetetlenül biztosság megemmisitette.

8. A volt Fejérváry kormány alkalmazottjainak végkielégítése heves vitát támasztott a Házban.

A magyar delegáció zárt ülés.

17. A kormány újabb indemnitást kért a Háztól.

29. Bács helyettese a király Nikólosz Vladimír volt főispánt nevezte ki.

31. A Ház üléseit október 10-ig elnapolta.

Augusztus.

2. A kvótá ügyben a király a régi alaparányában döntött.

5. A kormány nagyszabású belügyi reformokon dolgozik, melyeket az őszi ülésnek fog a Ház elé terjeszten.

26. Tóth János ország képviselőt a király vallás- és közoktatásügyi államtitkárságra nevezte ki.

September.

1. Klotka cseh képviselő a magyar-cseh szövetség tárgyában Polonyi Géza miniszterrel Budapesten tárgyalásokat folytat.

9. Apponyi Albert gróf 25 éves képviselői jubileuma Jászberényben.

19. A volt Fajérváry-kormány 59 millió koronás függő kölcsönét a kormány készpénzben visszafizeti.

21. Az „Eighty” angol politikai klub látogatása Budapesten.

29. A honvédtáncsereg felállítását a kormány elhalasztotta.

Október.

10. A Ház első ülése a szünet után.

13. A költségvetés előterjesztése a Házban. Ez ílélen választották Leszkay Gyula ország képviselőt házagnaggyá.

24. Saterényi József államtitkár a Házban, nagyszabású beszédet mondott az iparfejlesztésről.

November.

1. Wokaris miniszterelnök az újonlottság emelése ellen nyilatkozott.

15. A 1907 évi költségvetés tárgyalása.

16. A székely birtokrendezési terv tárgyalása.

21. A vezérkar új főnökevé a király. Hotzendorf Konrád altábornagyot nevezte ki.

22. volt Fajérváry-kormány vád alá helyezését a kormány eljuttatta.

24. Hengelmüller László br. washingtoni követünk az új kormány előtti bemutatkozás végett Budapestre érkezett.

25. A delegációk ülésánakának megnyitása a budai várpalotában.

27. A szerb egyházi kongresszust december 23-ára hívta egybe a király.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a Házban nagyszabású beszédet mondott a nemzeti agitációk megrendezéséről.

December.

2. A delegációk albizottsági üléseit megkezdették. Schönach hadügyminiszter terjesztette elő jelentését.

18. A hadsereg szállások ügyében az osztrák delegációban heves vitaközlések folynak.

14. Kossuth Ferenc körlevelet bocsátott ki, melyen a függetlenségi párt országos szervezését ajánlotta.

17. A badapesti községi választások napja.

December 19. A hadügyi és a bonyák költségvetés tárgyalása a delegációban.

20. A fővárosi községi választások a demokratapártok fényes győzelmével végződtek.

Tresz István gróf a Bihar megyei gyűlésen éles támadást intézett a koalíció ellen.

A közigazgatási bíróság Rudnay Bélát elutasította kir. biztos nyújtott igényével.

23. Balfy Dezso báró Kossuth Ferenc szervezkedő körleveléről kedvezőleg nyilatkozott.

A delegációk utolsó összehúlése a karácsonyi szünet előtt.

A Vasuti Universum.

Vettük a következő felhívást:

Mélyen tisztelt Szörkeszetség!

Mellékelve küldjük gróf Kreuth Bélának, a Kossuth-Muzeum alapítójának zseniális találmányát, a Vasuti Universum című kálatat becses lapjában való szives közlését végett.

Ez a vasuti útmutató több évi gondolkodás és beható munka után lett megszerkesztve nagy költséggel és óriási fáradsággal.

Egy könyvtárzamba menő térképeket, könyveket és kártyákat gyűjtött össze gróf Kreuth Béla, hogy az ország összes vasuti vonalait megtegye.

Ez az anyaghadma: eddigelő 25,000 korona kész kiadásba került. De el is mondhatjuk, hogy ilyen vasuti útmutató nem készült még sehol a világon.

Ebben az útmutatóban benne vannak az egyes állomásoknak, közlegyeknek ugyazólván minden embert érdeklő összes nevezetesebb dolgai.

Körülbelül 70 közlegdeklő sajtósága van a legkisebb közlegnek is a civilizált világ bármely országában. A nagyobb helyekről természetesen több feljegyzést is találunk. Azonban éppen olyan nagy gonddal voltunk arra is, hogy semmi fölöslegest — a nagy közlegséget nem érdeklő dolgot — ne hozunk kálatuzunkban, mint azoink szorgosan kutattuk, hogy a közlegdeklő dolgokból ne maradjon ki egy sem.

Aki valamilyen közlegdeklő dolgot bekiold, amit mi a műből kibánygtunk, annak szivesen adunk jutalmat, ha a bekioldást dolgot átvesszük.

Ennek a Vasuti Universum-nak főcélja, hogy terjessze a földrajzi, történelmi, közlegdeklő, kereskedelmi, ipari és földművelési ismereteket országaszerte és egyuttal odahasson, hogy a mi vasutainknak ugy a személyi, valamint teherforgalma is növekedjen.

Hány ember fog többzser is utazni ezen útmutató elolvasása után olyan helyekre, ahova talán soha el nem utazott volna ezen kálatuzban foglalt dolgok ismertetése nélkül.

A kereskedő megtudja ebből az útmutatóból azokat a kereskedelmi forrásokat is, melyeket eddig nem tudott.

Az iparos, a gyáros, a közlegdeklő földelő ezek az útmutatónak a szövegében olyan dolgokat, aminek eddig nem is sejtett.

A történész, a geológus stb. is találja fog a szövegben érdekes ismereteket, amik figyelmét eddig kikerülték.

A szórakozásból utazó és a külföldi is sok mindéről értesülést nyerend, amik őt az egyik vagy másik állomáson a leszállásra és a helyszög megtekintésére fogják reabírni.

Ezenkívül hirdetések is közöl a Vasuti Universum és pedig nagyszabású olyanokat, amelyek az egyes vasuti állomások ismertetését ugyazólván kiegészítik.

Egy egész oldal hirdetés ára csak 80 korona, míg az írálet pusztá című-k megemlése az Universumban csak 1 koronába kerül kétevénkint.

A kereskedelmi miniszterium megígérte a műnek állandó támogatását. Egyelőre elrendelte, hogy az országnak minden vasuti állomásán két-két vasutas ajánlja és terjessze ent a művet.

Helyesebb útmutató — Ladvigh államtitkárnak, a M. Á. V. igazgatóság elnökének állítása szerint — nincsen sehol, még a külföldön sem. A Budecker és minde más

hasonmód utmutatók még csak meg sem közelítik a Vasuti Univerzumot.

Er a munka Magyarországnak többi vasútvonalairól is meg fog jelenni és minden vonal külön lesz kapható egy-két koronáért, úgy, hogy az utas nem lesz kénytelen az egész művet megvenni, hanem megkaphatja csupán azt a vonalat is, amelyen utazik.

Aki ezt a Vasuti Univerzumot behatóan tanulmányozza és más utmutatókkal összehasonlítja, annak meg kell győződnie arról, hogy ilyen kaha azt még nem látott.

Gróf Kreith Delának erre a művére büszkék lehetünk. Híyen nem termett még Amerikában sem.

A Vasuti Univerzum
kiadóhivatala.

Hírek

— **Ujévi tisztelgések.** A városi tisztikar, a szokásához híven, az idén is tisztelgett az újév alkalmából városunk polgármesterénél. Az üdvözölő beszédet Vecsey Imre főjegyző tartotta, biztosítván a polgármestert a tisztikar bizteltétéről, bizalmáról és szeretetéről. A szép beszédre Kovács József polgármester melegen válaszolt, elismeréssel emlelvé ki a tisztikar munkásságát.

A polgármesteri szobából a tisztikar a főispánhoz vonult, hol Kovács József polgármester szép és tartalmas szavakkal üdvözölte a főispánt, ki hosszabban válaszolt, nagy értékűnek mondván a városi tisztikar vele való együttműködését. Wespéry Zoltán főispán viselkedéséről válaszában a multa, örömeinek adva kifejezést a szeretéses kialakulás felett. Beszéde végén felmentette, hogy mindenkor szívén viseli a tisztikar érdekeit, ami alétek tetséget keltett a jelen voltakban. Az üdvözölés után a tisztikar néhány perig kellemesen elidőzött a vendégszerető főispán és a nagy műveltségű főispánna urasszony termében.

— **A „Debreceen” új szerkesztője.** A „Debreceen” a függetlenségi párt hivatalos lapja január 1-től kezdve a korai reggeli órákban jelenik meg. A lap felelős szerkesztője: Szathmáry Zoltán újságíró, aki tehetséges munkása a modern hírlapírásnak. Tudásával és ízlésével bizonyára nemes irányban fogja tovább vezetni a függetlenségi párt hivatalos lapját.

— **Romlott élelmiszerek.** A rendőrséghez több feljelentés érkezett romlott élelmiszek forgalomba hozatala miatt. A rendőrség elrendelte a legszigorúbb vizsgálatot. A magunk részéről az élelmiszert hamisítók és romlott élelmiszereket árulók nevét nyilvánosságra fogjuk hozni már csak azért is, hogy a lelkismeretlen emberektől óvakodjunk közönségünk.

— **Személyi hír.** Vecsey Imre polgármester-helyettes, főjegyző, lapunk főszerkesztője hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

— **A városi múzeum gyarapodása.** Az elmúlt hónapokban ismét többször kapott ajándékokat a városi múzeum. Rögzítéseként ajándékoztak Kerekes Gusztávné urnő értékes régi debreceni álló óráit, Kurján Gyula ur részben lakorekkel felszerelt öreg fali óráit, Oláh Károly ur a Bocskay-szobor bizottság részéről, a Bocskay-szoborra tett koszorú szalagját. Oravszky Sámuel ur régi szülőit, Parhy Ferenc tanuló sarkantyút és kúcsot; Péncsöket ajándékoztak: Hodossy Sándor ur (Nádudvár), öv. Harsányi Istvánné, öv. Kerekes Gusztávné urnok; Magyarosy Ferenc ur 2 drb frisschí deánrt és Prack Hugó ur, Néprajzi tárgyakkal gyarapították: múzeumunkata következő urnok és urnak: Bilhar István kőelváró: 2 drb olóval, 2 pecsételével a 1 drb nemzeti fókossal. Kecekes Istvánné 2 kan-

csóval, 2 tányérral. Öv. Kerekes Gusztávné 4 drb XVIII. századi tállyal, 12 drb íspohárral, 1830-beli papírból hímezett virágos köszöntővel. Oravszky Sámuel mak-törővel, öreg hársöny főkötőkkel. Pongor Istvánné civis loányak való régi selyem pruzslikkal; öreg asszonyak való kékkelvel és lenes kendővel. Öv. Szathmáry Gaborné assl. Béder Juliánna 1839-ben készült igen nagy butykos-al, melyet maga pénzén vett meg múzeumunk részére. Tökés Imre 1850-ben készült szép zöld kancsót. Különböle könyveket, nyomtatványokat, kőz. rufákat és rajzokat ajándékoztak: Csiczó János, Heves vármegye, Földvár Mibály, Katona István, Kónya László, öv. Karskes Gusztávné, dr. Komény Viktor, Oravszky László, Simon Miklós r. kaptány. — Az összes ajándékosoknak ez uton is köszönetet mond a múzeum őr.

— **Balatonfüred eladása** Híre jár, hogy Balatonfüred, mely tudvalevőleg a tihanyi apátság tulajdona, el fogják adni. Balatonfüred Magyarország legrégebbi fürdőhelye; még 10—15 évvel ezelőtt is a látogatottabb és legkedveltebb fürdőhelye volt az országnak. A szembenéző Siofok és az ország többi fürdőhelyei nagyon sok kárt okoztak Balatonfürednek, mely nem tudta sikerrel felvenni a versenyt velük szemben. Így aztán a napokban felmerült a fürdő eladásának eszméje. Az eladás árt 1.600.000 koronában állapították meg. A fürdőn nehezen fognak találni, mert szakemberek becslése szerint új beruházásokra körülbelül 2 millió koronát kell áldozni, tehát összesen 3.600.000 koronát igényel az ár vétel. Tíz, hogy a bruttóbevétel közel ötszázézer koronára rug. ami — huszártna a huszonöt-százalékos kiadást — 375.000 korona bevételt jelent. És mégis azok a bankok, melyeknek a megvételre ajánlatot tettek, sajnálattal utasították ezt vissza.

— **A nagyderi gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is akik élmének hülyegy kúrára megzsebe idegenbe, tengerpart felé, holott a hidegvizgyógyimódot új vagy használhatják a Nagyderi, hol a vizgyógyimódot minden modern eszköze, a fürdőbőrő elismert szak-tudomány. Leikismeres gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbőrő BalkányiÉde dr. főorvos a legnagyobb alkatosságúgy tartja fenn a fürdőt, hogy kötséggel leiszorít az a modern higiénia minden eszközével és és olcsó áron kerülhetá magát mindenki, mint sehol a világon. A viz alkalmazásá gyogyzókra, hőmerek, alak- és időtartam tekintetében olyok változatosságig enged, hogy az a legkisebb betegek betegségeinek eredményei alkalmazzák. Általában a vizgyógyimódot előző, ételrege és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az ideg-rendszernek kedvező befolyásolása által a beteg szerveknek meg-változott működésnek indultak. Sem fiatalja, sem öregre nem zárható ki a hidegvizgyógyimódot. A fűző szervek erőteljesítés felétek és gyarapok, erősítés, míg a magasság korban a hanyatló erőkkel felmentik és a lassan működő szerveket felrészit. Eredménye alkalmazzható tehát a vizgyógyimódot és annak kilépője alakja. 1. Szűrés betegségek után egygyógyimódot. 2. Erősítés és erősítő anyagokból, a legérősebbek burto. állapotra való halmozódás. 3. Taplakozás gyarapok u. m. verszegényesség, szűrés, kövérésg, kővérsény, gyűrűvelék és cukorbetegség. 4. Gyomor- bél- és máj-betegségeknek. 5. Vérkeringés gyarapok, vertóbiás és aranyeres bántalmak. 6. Rheuma és ideggyógyimódot. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek a neurastheniánál, ennek sokoldala jelentégek, a murt, lejárás, szőlős, fejnyomás, lejárás, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, négyes szövőbántalmak, a gyomor, bél- és nem szervek neurastheniánál, hysteriánál, Basedow-féle beteg-ségek, gúrcsós és hűdés állapotoknál. 8. A nagyderi hidegvizgyógyimódot modern és cselzériki berendezés, felvése és kúrák puha viz feletté alkalmas tényezők a vidáknak sikerese használatára. Fő- városi szakértői szemléletet végi a feendőköt az urak méréseket. Orvosi felügyelet, az útmutat: egész nap nyitva tartának. d. e. 9 óráig és d. u. 3—9 óráig; egek: d. a. 9 óráig d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg éreztető egészséget a nagyderi hidegvizgyógyimódotban.

Uri dívat, kalap és fehérmű üzlet **Bekes Lajos Debreceen, Piac-u. 44. dr. Ujlaincsy-ház Angol női blúzokkal, Térti fehérműveket és kelen-gyöket mérték szerint a legzebb kivitelben készít.**

Ad. 14.400.
1906.

Árlejtési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város villamos telepének felállításánál teljesítendő építési munkák biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az előállítandó munkák a következő összegekkel vannak előirányozva:

Tételszám	Munkanem	Iroda épület		Mérnök lak		Munkás lak		Portás lak		Ístálló épület		Ségán raktár		Ürszék épület		Kerítés		Gépház		Gyár kőművy		Összesen						
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.					
1	Föld, kőműves és elhelyező m.	31,654	43	9860	96	10,327	09	4073	35	5296	27	3405	02	1247	59	17,962	76	42,269	50	12,150	—	—	137247	96				
2	Burkoló m.	1847	25	652	85	1002	24	—	—	—	—	—	—	288	77	—	—	6391	90	—	—	—	—	10,182	51			
3	Kőtaragó m.	4680	30	298	98	561	—	116	25	116	25	216	—	74	40	332	40	668	—	—	—	—	—	—	7064	58		
4	Vasszerkezeti m.	4825	—	180	—	180	—	105	—	252	—	348	—	60	—	—	—	12,018	01	—	—	—	—	—	17,968	01		
5	Ács m.	5423	98	3159	22	3131	24	819	98	1987	27	3008	18	384	18	—	—	8816	47	—	—	—	—	—	26,760	50		
6	Tetőfedő m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5438	29	—	—	—	—	—	—	5438	29	
7	Bádogos m.	951	62	575	12	545	55	257	27	569	30	—	—	153	11	—	—	2064	10	—	—	—	—	—	—	5115	97	
8	Asztalos m.	5698	14	1028	60	979	40	216	—	245	—	—	—	323	50	—	—	1498	—	—	—	—	—	—	—	9988	64	
9	Padlózati m.	1135	44	942	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3077	76
10	Lakatos m.	2131	38	1054	14	582	32	149	60	184	60	—	—	144	90	2923	—	2500	20	—	—	—	—	—	—	—	9670	14
11	Mázoló m.	1009	16	327	24	193	70	76	72	97	50	—	—	67	—	—	—	254	40	—	—	—	—	—	—	—	2052	72
12	Úvegés m.	945	66	214	41	211	23	31	80	43	32	—	—	25	92	—	—	351	67	—	—	—	—	—	—	—	1824	01
13	Szobafestő m.	1072	—	392	—	173	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1679	—
14	Szobrász m.	1004	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1004	—
Együttesen		62,378	35	18,685	34	17,886	77	8887	96	8791	41	6007	20	2769	37	21,219	16	82,268	54	12,150	—	—	—	—	—	—	238044	09

azaz : kettőszázharmincezernegyvennégy korona 09 fillér.

Ajánlatok tehetők az egyes munkanemekre, munkacsoportokra, vagy az összes munkákra.

A versenytárgyaláson résztvehet minden szabályszerű képzéssel bíró iparos, vagy vállalkozó — Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munkák előirányzati összegének megfelelő 5%-os bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a városi házpenztári hivatalnál a f. 1907. évi január hó 21. napjának d. e. 12 órájáig letenni és az arról szóló letéti jegyet ajánlatához csatolni. — Az ajánlatba hozandó engedmény számmal és betűvel, olvashatóan, tisztán kiírandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a tervekkel, költségvetéssel, vállalati feltételekkel és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elismeri. A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok 1907. évi január hó 22. napjának d. e. 10 órájáig a polgármesteri hivatalnál nyújthatók be. A beérkező ajánlatok ugyanaz nap d. e. 11 órakor a városháza nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kijelentéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A városi tanács fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számítandó 60 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad. A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek, a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1.) megtekinthetők, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Kelt Debrecen sz. kir. város Tanácsának 1906. évi december hó 20. napján tartott üléséből.

Városi Tanács.